

Smittnytt Sörmland

Innehåll

- Ny medarbetare
- Säsongsvaccination mot covid-19 och influensa har startat
- Kikhosta ökar kraftigt under 2024
- Stor spridning av mpox i flera afrikanska länder
- Utbrott av blödarfebersjukdomen marburg i Rwanda
- Förslag på att införa vaccination mot vattkoppor i barnvaccinationsprogrammet
- Flera utbrott av Salmonella
- Antibiotikasmart Sverige – Friskare förskola
- HIV, STI och sexuell hälsa och rättigheter
- Statistik t.o.m. september
- Vårdhygien

Ny medarbetare

Vi är glada att hälsa en ny medarbetare välkommen. Vårdhygien har fått en ny hygiensjuksköterska, Anna, som presenterar sig här:

”Jag heter Anna Gustafsson och har precis börjat på enheten som hygiensjuksköterska. Jag kommer mestadels att arbeta i södra länsdelen tillsammans med Mia Larsson, men jag utgår från Eskilstuna. Jag är barnsjuksköterska och har tidigare arbetat på barnkliniken (MSE) i 22 år. Inom mottagningsarbetet var barnendokrinologi och barnobesitas mina områden, och jag var även på barndagvården. De senaste två åren har jag arbetat utanför regionen som skolsköterska. Nu är det dags för ett nytt intressant jobb som hygiensjuksköterska och jag ser fram mot nya utmaningar”.

Säsongsvaccination mot covid-19 och influensa har startat

Vaccination mot covid-19 och influensa rekommenderas varje år inför höst- och vintersäsongen, när virusen sprids mest. Vaccinationen skyddar mot allvarlig sjukdom och död.

I år startade kampanjen den 15 oktober, vilket är tidigare än förra året. Detta ger skydd redan vid en eventuell tidig smittspridning av covid-19 i oktober/november. Vaccinerna har uppdaterats inför årets säsong och kan ges samtidigt.

Rekommenderade grupper för vaccination mot covid-19 och influensa:

- Personer 65 år och äldre (födda 1959 eller tidigare).
- Personer fyllda 18 år och äldre i medicinska riskgrupper, t.ex. hjärt-/kärlsjukdom, kronisk lungsjukdom, diabetes, njur- och leversvikt och immunsuppression. Även personer med nedsatt kroppslig hälsa, orsakat av exempelvis demens, psykisk sjukdom eller skadligt alkohol- eller drogbruk, ingår i riskgruppen.
- Gravida efter graviditetsvecka 12.

Grupper som endast rekommenderas influensavaccin:

- Barn från 6 månaders ålder i medicinsk riskgrupp.
- Hushållskontakter till personer med kraftigt nedsatt immunförsvar.
- Personal inom vård och omsorg som arbetar nära patienter.

Vaccination mot enbart influensa börjar i november. Vårdpersonal kan vaccineras på våra tre sjukhus i november, mer information finns på Insidan.

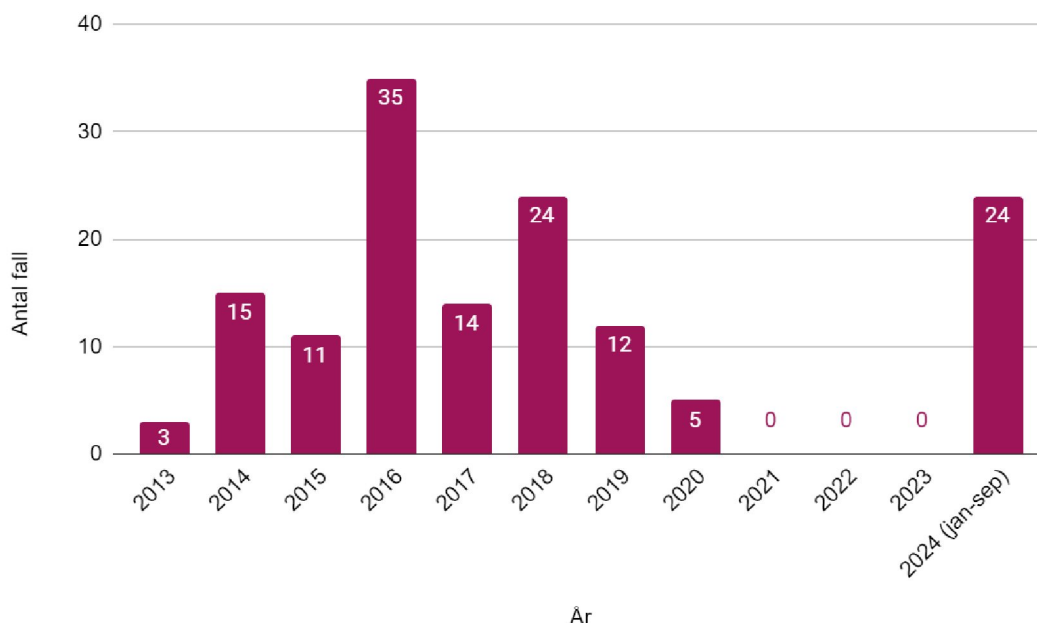
Personer 65 år och äldre samt personer från 2 år i medicinska riskgrupper rekommenderas även vaccination mot pneumokocker vart femte år. Detta kan göras samtidigt som vaccination mot covid-19 och influensa.

Vaccination mot covid-19 rekommenderas igen våren 2025 för personer 80 år och äldre, eller personer 65 till 79 år som behöver daglig omsorg.

Vaccination är kostnadsfritt för rekommenderade grupper i Region Sörmland. Mer information finns på samverkanswebben och 1177.se.

Kraftig ökning av kikhosta under 2024

Antal fall med kikhosta i Sörmland 2013-2024

Under 2024 har kikhosta ökat både i Sverige och i Sörmland efter flera år med få fall. Kikhosta är en mycket smittsam luftvägsinfektion som kan vara farlig för spädbarn. Äldre barn och vuxna får oftast milda symtom men kan sprida smittan vidare. Vaccination skyddar spädbarn mot svår sjukdom men ger inte fullständigt eller livslångt skydd. Kikhosta är vanligast under augusti-september men kan förekomma året runt.

Viktiga åtgärder för att skydda spädbarn är vaccination av spädbarn och gravida, att spädbarn under 6 månader inte träffar personer med luftvägssymtom som snuva eller hosta, att spädbarn får snabb behandling vid misstanke om kikhosta samt att gravida och familjemedlemmar till spädbarn med långvarig hosta provtas och behandlas om de har kikhosta för att minska smittrisen.

Läs mer på [Kikhosta \(pertussis\) - Samverkanswebben \(regionsormland.se\)](https://regionsormland.se/kikhosta-pertussis)

Stor spridning av mpox i flera afrikanska länder

Just nu är det ett stort utbrott av mpox i Demokratiska republiken Kongo, med spridning till flera grannländer. Mpox orsakas av apkoppsvirus. Den variant som orsakar utbrottet kallas klad 1 och misstänks ge allvarligare sjukdom än klad 2. WHO klassade i augusti spridningen av mpox klad 1 som ett

internationellt hot mot människors hälsa (PHEIC). Mpox klad 2 orsakade ett globalt utbrott 2022-2023, främst bland män som har sex med män, med fall även i Sverige.

Risken för att smittas av mpox klad 1 i Sverige är mycket låg, men hög för personer som reser till områden med smittspridning och har nära kontakter där. Det finns en risk för importfall till Sverige, och ett fall rapporterades i augusti 2024.

Det är viktigt att vården snabbt identifierar misstänkta fall av mpox för att undvika smittspridning. Stöd för hantering och smittskyddsåtgärder finns på [Mpox - Samverkanswebben \(regionsormland.se\)](https://regionsormland.se/for-vardgivare/mpox).

Folkhälsomyndigheten har särskilda rekommendationer för resenärer till områden i Afrika där mpox finns. Resevaccination mot mpox rekommenderas just nu endast till personer med hög risk för smitta, som hälso- och sjukvårdspersonal, de som arbetar i flyktingläger och biståndsarbetare.

Utbrott av blödarfebersjukdomen marburg i Rwanda

Sedan september 2024 har marburg spridits i Rwanda. Marburg är en allvarlig sjukdom med hög dödlighet och tillhör gruppen virala blödarfebrar (VHF). Den ger liknande symtom som ebola och är klassad som en samhällsfarlig sjukdom enligt smittskyddslagen.

Symtomen vid virala blödarfebrar är hastigt insjuknande med hög feber, huvudvärk, muskelvärk och allmän sjukdomskänsla. Sjukdomen har hög dödlighet. Tiden från smitta till symtom vid marburg och ebola är 2-21 dagar. Smitta sker genom kontakt med infekterade kroppsvätskor som saliv och blod. Endast personer med symtom är smittsamma. I det aktuella utbrottet har främst sjukvårdspersonal drabbats.

Risken för smittspridning av marburg i Sverige är mycket låg, men vården måste vara uppmärksam på risken för importfall.

Rekommendationer för resenärer till Rwanda:

- Var uppmärksam på feber eller infektionssymtom inom 21 dagar efter att ha lämnat riskområdet.
- Personer med feber bör informera vården om utlandsvistelse inom 21 dagar från symtomdebut.

Vid misstanke om marburg ska infektionsjouren kontaktas omgående. Extra smittskyddsåtgärder med skyddsutrustning ska vidtas och personen ska provtas på isoleringsrum på infektionskliniken.

Läs mer på [Ebola- och marburgvirusinfektion - Samverkanswebben \(regionsormland.se\)](https://regionsormland.se/for-vardgivare/ebola-och-marburgvirusinfektion)

Förslag på att införa vaccination mot vattkoppor i barnvaccinationsprogrammet

Förslaget är att vaccinera mot vattkoppor samtidigt som mot mässling, röda hund och påssjuka. Vaccinationen ska ges i två doser: en vid 18 månaders ålder och en i årskurs 1.

Om förslaget godkänns, rekommenderar Folkhälsomyndigheten att även äldre barn upp till 18 år som inte är immuna ska vaccineras.

Flera utbrott av Salmonella

I slutet av sommaren och början av hösten har antalet inhemska fall av salmonella ökat, både i regionen och nationellt. Folkhälsomyndigheten har upptäckt ett tiotal olika kluster av smitta. Sörmland har haft fall kopplade till fyra av dessa kluster.

Ett utbrott av Salmonella Enteritidis utreds, där det finns en trolig koppling till importerade ägg från Ukraina. Äggen har sålts till privatpersoner i mindre butiker och till restauranger. Flera av de som blivit sjuka har ätit löskokta eller icke upphettade ägg i rätter som majonnäs, bearnaisesås, skagenröra och pasta carbonara. Folkhälsomyndigheten rekommenderar att alla ägg som inte kommer från Norden ska hettas upp innan man äter dem.

Läs mer på www.folkhalsomyndigheten.se under aktuella utbrott.

Antibiotikasmart Sverige – Friskare förskola

Under 2024 har två förskolor i Sörmland deltagit i ett pilotprojekt som heter "Friskare förskola". Det är en del av Antibiotikasmart Sverige. De två förskolorna i Vingåker och Eskilstuna siktar nu på att bli diplomerade under hösten, vilket betyder att de uppfyller projektets krav.

Genom att arbeta systematiskt med hygien och smittskydd på förskolan kan man minska risken för smittspridning. Detta förbättrar hälsan för både barn och personal, och gör att barnen kan delta mer i verksamheten. Det minskar också risken för infektioner och onödig antibiotikabehandling för barn, personal och deras familjer.

Läs mer på <https://www.folkhalsomyndigheten.se/antibiotikasmart-sverige/>.

HIV, STI och sexuell hälsa och rättigheter

Den 1 december är det Världsaidsdagen. Det kommer att uppmärksammas på flera sätt. Smittskyddsenheten besöker Mälardalens universitet och samtalar om hiv, testning och preventivmedel. Studenterna har möjlighet att ställa frågor och kan även svara på ett quiz. Information kring hiv kommer att lyftas på olika sätt i regionen runt den dagen.

Posithiva Gruppen kommer under 2025 erbjuda några gymnasieskolor i Sörmland föreläsningar om smittfri hiv. Personer som lever med hiv ger dessa föreläsningar kostnadsfritt.

Utbildningar och föreläsningar kring hiv:

- 20/11 kl. 13:00-15:00 Smittfri hiv – vård och bemötande av personer som lever med hiv
- 29/11 kl. 10:00-12:00 Smittfri hiv – vård och bemötande av personer som lever med hiv (Kunskapsnätverket hiv/STI Mellansverige tillsammans med Posithiva Gruppen)
- 9/11 kl. 9:00-16:00 Peer-mentor online – Digitalt stöd till andra som lever med hiv (Hiv-Sverige)

Läs mer om utbildningar och föreläsningar kring hiv och SRHR här:

[Utbildningskalendariet hiv och SRHR - Samverkanswebben \(regionormland.se\)](http://regionormland.se)

Region Sörmland och RFSUs projekt, föräldraskapsstöd med inriktning på sexuell hälsa, STI/hiv är fullbokade, vilket visar starkt intresse från länets grundskolor.

Antal nya fall i Sörmland enligt Smittskyddslagen under perioden 1 jan-30 sept år 2020-2024.
Detta är ett urval av statistiken. Fullständig statistik för helår presenteras i kommande nyhetsbrev.

Allmänfarliga sjukdomar	2024	2023	2022	2021	2020
Campylobacter	133	125	101	108	66
Difteri	2	1	0	0	0
EHEC	30	29	11	8	7
Giardia	12	13	15	11	9
Gonorré	35	43	32	28	23
Hepatit A	2	2	1	2	9
Hepatit B	11	9	24	23	17
Hepatit C	19	23	29	14	22
Hiv	4	5	8	8	6
Klamydia	469	621	608	526	651
Kolera	0	1	1	0	0
MRSA	93	79	51	50	61
Mpox	1	1	-	-	-
PNSP	2	2	3	2	5
Salmonella	41	26	28	36	25
Shigella	14	19	10	3	4
Syfilis	2	2	1	4	1
Turberkulos	7	7	11	4	8

Anmälningsspliktiga samt smittspårningsspliktiga sjukdomar	2024	2023	2022	2021	2020
Cryptosporidiuminfektion	16	32	24	14	14
ESBLcarba	9	8	4	2	2
Kikhosta (pertussis)	24	0	0	0	5
Legionellainfektion	0	1	2	1	2
Listeriainfektion	4	2	3	0	2
Mässling (Morbilli)	0	1	0	0	0
VRE Vancomycinresistenta enterokocker	1	1	1	1	3
Vibroinfektion (exklusive kolera)	2	1	0	4	0
Yersinainfektion	10	4	5	6	6

Övriga anmälningsspliktiga sjukdomar	2024	2023	2022	2021	2020
GAS Betahemolyserande grupp A streptokocker (invasiv)	29	19	9	4	7
Covid-19 (enbart labanmälan)	443	1181	36493	17620	2524
Creutzfeldt-Jakobs sjukdom (variant)	1	0	0	0	1
ESBL-bildande bakterier(enbart labanmälan)	234	199	176	147	187
Harpest (tularemi)	1	2	2	13	0
Influensa A + Influensa B	433	793	113	1	218
Pneumokockinfektion (invasiv)	27	35	26	11	19
Rotavirusinfektion (enbart labanmälan)	37	45	1	-	-
TBE (Tick borne encephalitis)	29	46	28	25	16

Vårdhygien

Basala hygienrutiner och klädregler i kompetensportalen

Vi är glada att kunna presentera en ny utbildning i kompetensportalen, Basala hygienrutiner och klädregler (BHK). Den är framtagen av vårdhygien i samarbete med e-lärandefunktionen. Den nya utbildningen har fått ett grafiskt lyft och innehåller nu även integrerade filmer. Vi vill särskilt tacka medarbetarna på infektionskliniken som medverkat på flera av bilderna i utbildningen. Utbildningen har testats på en utvald grupp av medarbetare. När det är dags för din årliga utbildning kommer den nya versionen automatiskt att bli tillgänglig för dig i kompetensportalen.

Candida auris screening

Från och med den 9 oktober erbjuder Unilabs en riktad screening för Candida auris, en svamp som kan orsaka svåra infektioner och har förmåga att sprida sig i vårdmiljöer. Candida auris är ofta resistent mot flera svampläkemedel, vilket gör behandlingen svår. I Sverige har endast ett fåtal importerade fall identifierats, men större utbrott har rapporterats från sjukhus i andra länder. Risken för smitta bedöms vara störst vid intensivvård utomlands.

Screening för Candida auris ska göras som ett komplement till screening av multiresistenta bakterier på patienter som under det senaste halvåret har varit inlagda på sjukhus utanför Norden och där:

- vården omfattat intensivvård, eller
- patienten läggs in inom intensivvård i Sverige.

En uppdaterad rutin för screening, *Multiresistenta bakterier (MRB) och svamp – screening, vårdhygieniska riktlinjer* finns under medicinska rutiner och på samverkanswebben:

[Multiresistenta bakterier \(MRB\) och svamp - Samverkanswebben \(regionsormland.se\)](https://regionsormland.se/smittskydd-och-varldhygien/multiresistenta-bakterier-mrb-och-svamp-screening)

Vill du ha mer information, se Smittskydd/Vårdhygiens hemsida på samverkanswebben:

[Smittskydd och vårdhygien - Samverkanswebben \(regionsormland.se\)](https://regionsormland.se/smittskydd-och-varldhygien)

A-Ö om sjukdomar

[A-Ö om sjukdomar - Samverkanswebben \(regionsormland.se\)](https://regionsormland.se/a-o-om-sjukdomar)

A-Ö vårdhygieniska riktlinjer och rekommendationer

[A-Ö vårdhygieniska riktlinjer och rekommendationer - Samverkanswebben \(regionsormland.se\)](https://regionsormland.se/a-o-varldhygieniska-riktlinjer-och-rekommendationer)

Kontakta oss på Smittskydd/Vårdhygien:

Smittskydd

Tel: 016-10 35 85 Knappval 1

E-post: smittskydd@regionsormland.se

Vårdhygien

Tel: 016-10 35 85 Knappval 2

E-post: vardhygien@regionsormland.se

Malin Enarsson, Smittskyddsläkare och Verksamhetschef

Tel: 016-10 51 49 / 070-234 28 20

Kajsa Saleem, Samordnare för sexuell hälsa och rättigheter, hiv och STI

Tel: 076-723 47 80